

Santiago cū oja'que ni'i

A'ti pūrĩ a'tiro weero ojano'pã nise ni'i

A'ti pūrĩrẽ Jesucristore ějõpeorã Israe curuacjãrã no'o ɰaro wa'astea'cãrãrẽ Santiago ojacu niwĩ. Cúta Jerusalęcjãrã Jesucristore ějõpeori curuacjãrãrẽ su'ori nisetigu nicu niwĩ. Téé wẽrĩgũpu narẽ su'ori nisetitucuc niwĩ.

A'tiro ojacu niwĩ. Wãcũtutasere, ña'arõ weeticã'ña nisere, ucjaticã'ña nisere ojacu niwĩ. Añurõ weese me'rã ějõpeose wap-ati'i nisere ojacu niwĩ. Tojo nicã Õ'acũrẽ sērĩnu'cũcã'ña nisere, pi'etirã wãcũtutuaya nisere, werecasere ojacu niwĩ.

No'o ɰaro du'tistewã'cã'cãrãrẽ oja'que ni'i

¹ Yũ'ɰ Santiago a'ti pūrĩ me'rã mäsãrẽ añudutise o'ó'o. Marĩ pacu Õ'acũ, tojo nicã marĩ wioɰu Jesucristo dutisere da'rawã'ña-co'tegũ ni'i. Mäsã judío masã doce cururicjãrã Jesucristore ějõpeorãrẽ oja'a. Mäsã apeye di'tapu du'tistewã'cã'cãrãrẽ oja'a.

Ějõpeo'cãrãpu tojota ějõpeoyapaticã'ña nise ni'i

² Yũ'ɰ acawererã, yũ'ɰ weresere tu'oya. Marĩrẽ apetero wãcũña marĩrõ peje ña'ase, mejęcã bajuse wa'abosa'a. Tojo wa'acã, e'catiya. ³ Õ'acũ marĩrẽ ¿yũ'ure diacjũta ějõpeomitina? nígũ, mejęcã wa'acã

weebosami. Tojo wa'amicã, marĩ cãrẽ
 ãjõpeodu'utirã, siape me'rã nemorõ wãcũtu-
 tuanemorãsa'a. ⁴ Musãrẽ ña'ase wa'ari curare
 tojota wãcũtutuayapaticã'ña. Tojo weerã
 siape me'rã Jesucristore ãjõpeonemorãsa'a.
 Añurõ ãjõpeoyapatitu'ajarãsa'a. Õ'acũ
 uaronojõ nisetirãsa'a. Tojo nicã musãrẽ ne
 cã'rõacã ãjõpeose dũ'sasome.

⁵ No'o masĩse moogũnojõ Õ'acũrẽ sãrĩña.
 Cũ o'ogusami. Cũ "O'owe'e" nitiguta,
 tu'tiro marĩrõ nipe'tirãrẽ marĩ sãrĩse nemorõ
 o'oyũ'rũnũ'cãgũsami. ⁶ Tere sãrĩrã, ãjõpeose
 me'rã sãrĩña. "¿Yũ'ure o'ogusariba?"
 nitirãta, sãrĩña. Marĩ, apetero weegu yũ'ure
 o'osome nĩrã, dia pajiri maa cjase pã'cõrĩ
 dũcayumujãrõ weronojõ ni'i. Témarĩcã,
 wĩ'rõ wãecã, wa'amujã, dijamujãsa'a.
⁷ A'te weronojõ tũ'oña'gũ, "Õ'acũ yũ'ure
 yũ'tigusami", ni wãcũticã'ña. Yũ'tisome.
⁸ Ni'cã numurẽ mejẽcã, ape numurẽ mejẽcã
 wãcũsami. Queoro ni'cãdiacjũ wãcũtisami.
 Tojo wãcũgũnojõrẽ Õ'acũ o'otisami.

⁹ Pajasecuogu Jesure ãjõpeogu e'catiato.
 Õ'acũ ĩ'orõpũre mejõ nigũ nitisami. Cãrẽ
 wiogu sãrõgũsami. ¹⁰ No'o peje cuogu quẽ'rã
 Jesure ãjõpeogu e'catiato. Cũ ãjõpeose cũ
 cuose nemorõ wapati'i. Cũ cuose o'ori ñaidi-
 jaro weronojõ pe'tidijarosa'a. ¹¹ Na masã peje
 cuorãnojõ a'tiro wa'arãsama. Tá mujĩpũ upũtu
 asicã, ñaia wa'asa'a. Tojo weero te o'ori añuse
 nimirõ, ñai, burũdija wa'asa'a. A'te weronojõ
 na peje cuomi'que pe'tidijarosa'a. Tojo weerã

na da'rase me'rãta wěrĩrãsama.

Marĩ ña'arõ weesĩ'rĩsere Ō'acũ mejęta dutimi nise ni'i

¹² Jesucristore ějõpeogu cūrẽ ña'arõ wa'am-icã ějõpeonu'cũgũ, e'catisami. Cũ wãcũtutuaca be'ro Ō'acũ cūrẽ “Queoro weemi”, nisami. Tojo weegu cũ me'rã ɯ'musepu catinu'cũgũsami. Ō'acũ “Yɯ'ure ějõpeorãrẽ catinu'cũsere o'oguti” ní'caronojõta o'ogusami.

¹³ No'o ña'arõ weesĩ'rĩgũnojo “Ō'acũ yɯ'ure tojo weedutimi”, niticã'ña. Ō'acũrẽ ne ña'arõ weesĩ'rĩse marĩ'i. Tojo nicã ne ni'cūrẽ “Ña'arõ weeya”, nitisami.

¹⁴⁻¹⁵ A'tiro pe'e ni'i. Marĩ basu ña'arõ weesere wãcũnũrũɯ. Tojo tere wãcũnũrũcã, marĩ ña'arõ weesĩ'rĩse wã'cã'a. A'te ña'arõ weesĩ'rĩse me'rã ña'ase wa'asa'a. Marĩ siape me'rã pũrõ weepóca be'ro de'ro du'umasĩti-sa'a. Te me'rã diacjũta wěrĩdojasere bocarãsa'a. Bu'iri da'rese bocarãsa'a.

¹⁶ Yɯ'ɯ acawererã, mũsã diacjũ wãcũña. “Ō'acũ yɯ'ure ña'arõ weedutimi”, niticã'ña.

¹⁷ Nipe'tise añuse marĩrẽ o'ose “Ō'acũ cũ o'o'que ni'i”, ni wãcũña. Cũ a'ti ɯmũco sĩ'orã mujĩpũ, ñocõarẽ wee'cu nimi. Na ɯjũmujã, yatidijamujãsama. Ō'acũ pũricã na weronojo nitisami. Ne cã'rõ dũcayutisami. ɯmũcorinũcũ marĩrẽ añurõ weenu'cũcã'sami. ¹⁸ Ō'acũ marĩrẽ cũ ɯa'caronojõta cũ ye queti diacjũ nise me'rã cũ põ'rã wa'acã weecu niwĩ. Tojo weerã cūrẽ ějõpeotjĩarã, cũ põ'rã nimũ'tã'cãrã

weronojõ ni'i. Siape me'rã nemorõ pãjãrã cãrẽ
ẽjõpeonemorãsama.

*Õ'acũ quetire tã'o, cã dutironojõta weeya
nise ni'i*

¹⁹ Yu'u acawererã, yu'u ma'irã, musãrẽ
a'tere weregutí. Ápẽrã musãrẽ werecã, añurõ
tu'oya. Musã na weresere tu'orã, queoro
wãcũtojarãpu ucũña. Uayeticãña. ²⁰ Marĩ
uarã, Õ'acũ haro weetisa'a. ²¹ Tojo weerã
nipe'tise musã ña'arõ wãcũsere, ña'arõ weese-
tisere du'ucãña. Õ'acũ ye queti marĩrẽ cã
cũu'quere queoro ẽjõpeoya. Te quetire tã'o
ẽjõpeorã, musã yu'rurãsa'a.

²² Musã Õ'acũ ye quetire tu'orã, tu'oro
bajuro tã'oticãña. Musã tu'o'quere queoro
weeya. Cã ye quetire tã'o'cãrã nimirã tere
weetirã, marĩ basu weesoarã wee'e. ²³⁻²⁴ Marĩ
Õ'acũ ye quetire tã'omirã tere weetirã, a'te
weronojõ ni'i. Ni'cũ masũ cã diapoare ẽorõpu
ĩ'asami. Cũ ã'aca be'ro aperopu wa'agu, cã
bajusere acoboja wa'asami. Õ'acũ ye que-
tire tã'omirã tere weetirã, marĩ quẽ'rã cã
weronojõ ni'i. Maata cã ye quetire acobo-
josa'a. ²⁵ Apĩ pe'e cã Õ'acũ ye tu'o'quere
wãcũnu'cũ, acobojojisami. Õ'acũ dutironojõ
marĩ weenu'cũcã, cã nipe'tise marĩ weese
me'rã e'caticã weegusami. Õ'acũ ye queti
diacjãta ni'i. Te me'rã marĩ ña'arõ wee'quere
yu'rãweticã weecu niwĩ.

²⁶ Marĩ a'tiro nibosa'a: "Õ'acũrẽ ẽjõpeo'o."
Tojo nimirã, ãpẽrãrẽ ucja, ña'arõ ucũbosa'a.

Te me'rã marĩ ucũsere “Diacjũ niwe'e”, ni masĩno'o. “Marĩ Ō'acũrẽ ějõpeo'o” nim-i'que ne wapamarĩsa'a. ²⁷ Marĩ cãrẽ diacjũ ějõpeorã, a'tiro weesetiroua'a. Pacusumua moorãrẽ, wapewia numiarẽ narẽ mejẽcã wa'acã, weetamurõua'a. Apeye quẽ'rãrẽ a'ti umuco cjase ña'asere weeticã'rõua'a.

2

Masãrẽ ni'cãrõnojõ weeya nise ni'i

¹ Marĩ wiogu Jesucristo añuyũ'rugare ějõpeorã, masãrẽ ne ducawaaticã'rõua'a. ²⁻³ Apetero Ō'acũ wi'i musã nerẽwuaropu puarã sãjãbosama. Ni'cũ peje cuogu añuse su'ti sãñagũ omopica uru me'rã wéeca be'tore tuusãasami. Apĩ pajasecuogu pe'e su'ti boase mejã sãñasami. Musã peje cuogare añurõ wéerã, “A'to añurõpu dujiya”, nibosa'a. Apĩ pajasecuogu pe'ere “Totá nu'cũña” o apetero weerã “Totá nucũcãpu dujicã'ña”, nicã'bosa'a. ⁴ Musã tojo wéerã, narẽ ni'cãrõnojõ weetisa'a. “Peje cuogu nemorõ wapatimi”, nisa'a. “Pajasecuogu wapamarĩmi”, nirã weesa'a. Tojo nírã, ña'arõ wãcũrã wee'e.

⁵ Yũ'u acawererã yũ'u mairã, yũ'ure tã'oya. Ō'acũ pajasecuorãrẽ pũrõ ma'isami. Cũrẽ ějõpeodutigu narẽ besecu niwĩ. Na ějõpeocã, cũ ĩ'orõpure na ějõpeose pajiro wapati'i. Tojo nicã cũ tiropu wa'ato nígu besecu niwĩ.

Cũ ní'caronojõta cãrẽ mairã cũ tiropu nin-u'cũrãsama. ⁶ Õ'acũ tojo beséca be'ro nimicã, musã pe'e pajasecũorãrẽ yabi bopoyasãsa'a. Peje cũorãrẽ añurõ weeyu'rũnu'cãrã, queoro weetisa'a. Náta musãrẽ ña'arõ weema. Musãrẽ weresãrã, wiorã tiropu musãrẽ ñe'ewã'cãsama. ⁷ Na Jesú marĩ ejõpeogũre bujicã'sama.

⁸ Õ'acũ marĩ wioꝑũ cũ ye queti ojãca pũrĩpu a'tiro weeduticu niwĩ. "Musã basu ma'irõnojõta ãpẽrã quẽ'rãrẽ ma'ĩa." Marĩ cũ tojo duti'quere wéerã, añurõ weerã wee'e. ⁹ Marĩ ãpẽrãrẽ ni'cãrõnojõ weetirã, Õ'acũ duti'quere yu'rũnu'cãrã weesa'a. Tojo weerã bu'iri cũosa'a. ¹⁰ Ni'cũ Õ'acũ duti'quere añurõ weepe'omigũ ni'cãrõ dutisere yu'rũnu'cãgũ, bu'iri cũosami. Nipe'tisere Õ'acũ duti'quere yu'rũnu'cãgũ weronojõ weesami. ¹¹ Õ'acũ a'tiro nicu niwĩ: "Musã numosãnumia nitirãrẽ a'metãrãticã'ña." Apeye quẽ'rãrẽ nicu niwĩ: "Ãpẽrãrẽ wẽjêticã'ña." Tojo weerã marĩ ãpẽrã numosãnumiarẽ a'metãrãtimirã, no'o ãpẽrãrẽ wẽjẽrã, Õ'acũ duti'quere yu'rũnu'cãrãta wee'e. ¹² Cũ dutise marĩrẽ pajaña'a, ma'iduti'i. Te dutise me'rã marĩrẽ besegũsami. Tojo weerã ãpẽrãrẽ ma'iti, pajaña'tirã, bu'iritirãsa'a. Cũ tojo beseatjere masĩrã, marĩ ucũsere, marĩ weesere añurõ wãcũyuroũa'a. ¹³ Marĩ ãpẽrãrẽ pajaña'ticã, cũ beseri numu nicã, marĩ quẽ'rãrẽ pajaña'tisami. Marĩ narẽ pajaña'cã pũrĩcãrẽ, Õ'acũ quẽ'rã marĩrẽ pajaña'gũsami.

Añurõ weese me'rã Jesucristore ãjõpeosere ï'o'o nise ni'i

14 Acawererã, marĩ “Jesucristore ãjõpeo'o”, nibosa'a. Tojo nimirã, ãpẽrãrẽ weetamuticã, “Marĩ ãjõpeo'o” nise Ɂseri wapamarĩ'i. Te “Marĩ ãjõpeo'o” ní'que Ɂseri me'rã dia'cũ yu'rɁwetimasĩtisa'a.

15-16 Musãrẽ queose me'rã wereguti. Apetero Jesucristore ãjõpeorã pajaseɁuorã su'ti moorã, ba'ase moorã marĩ tiropu etasama. Ni'cũ narẽ añurõ weetimigũ, nibosami. “Añurõ wa'apa. Su'ti sãñaña yusuabuari, tojo nicã pajiro ba'aya”, nibosami. Cũ narẽ na Ɂsere o'otimigũ tojo ucũcã, wapamarĩ'i. 17 A'te weronojõ ni'i “Jesucristore ãjõpeo'o” nimirã, marĩ ãpẽrãrẽ weetamuticã. Marĩ cãrẽ ãjõpeo'o nise wapamarĩ'i.

18 Apetero weegu yu'u ní'quere ãjõpeotigunojõ a'tiro nibosami. Ni'cũ añusere weetimigũ, “Jesucristore ãjõpeo'o”, nibosami. Apĩ “Añuse pe'ere wee'e”, nibosami. Cũ tojo nisere a'tiro wereguti. Cũ añurõ weeticã, ¿de'ro wee marĩ cũ “Jesucristore ãjõpeomi” ni ï'abosau? Añurõ weecãma, cũ Jesucristore ãjõpeosere masĩbosa'a. 19 Musã “Õ'acũ ni'cũta nimi”, ni ãjõpeo'o. Añu ni'i musã tojo nise. Wãtĩa quẽ'rã musã weronojõta tere ãjõpeosama. Na Õ'acũrẽ uirã, narãsãsama. Na tojo ãjõpeomirã, Õ'acũ Ɂaro weetisama. 20 Musã diacjũ wãcũwe'e. Tu'omasĩtirã weronojõ ni'i. Marĩ “Jesucristore ãjõpeo'o” nimirã, ãpẽrãrẽ añurõ wee'otirã, Jesucristore

diacjũ ějõpeotisa'a. ²¹ Duporocjũ marĩ ñecũ Abrahã ye cjasere weregutĩ. Ô'acũ Abrahãrẽ ¿diacjũ yu'ure ějõpeomiticũ? nígũ, cũ macũ Isaare wějẽ ũjũamorõpeoduticu niwĩ. Abrahã Ô'acũrẽ yu'ticu niwĩ. Tojo weegu cũ macũ Isaare, cũrẽ wějẽ ñubuepeoguti nígũ, ũtãmesã bu'ipu du'tepeocu niwĩ. Cũ tojo weecã ĩ'agũ, Ô'acũ "Abrahã yu'ure añurõ ějõpeomi. Cũ añugũ nimi", nicu niwĩ. ²² Musã masĩ'i. Abrahã Ô'acũrẽ ějõpeosere ĩ'ogũ, añurõ weecu niwĩ. Cũrẽ ějõpeogu, queoro weeyapaticu niwĩ. ²³ Cũ añurõ weecã, duporocjãrãpũ Ô'acũ ye queti weremu'tãrĩ masã na oja'que queoro wa'acaro niwũ. Na Abrahãrẽ a'tiro ojacãrã niwã: "Abrahã Ô'acũrẽ ějõpeocu niwĩ. Tojo weegu Ô'acũ cũrẽ 'Añugũ nimi', ni ĩ'acu niwĩ", ni ojano'caro niwũ. Abrahãrẽ masã "Ô'acũ me'rãcjũ nimi", nicãrã niwã. ²⁴ Cũ tojo wee'quere wãcũrã, marĩ a'tiro masĩ'i. Marĩ Ô'acũrẽ ějõpeorã añurõ weecã, Abrahãrẽ weronojõ marĩ quẽ'rãrẽ "Añurã nima", ni ĩ'asami. Marĩrẽ "Ô'acũrẽ ějõpeo'o" ni ucũse useri me'rã dia'cũ "Añurã nima", nitisami.

²⁵ Apego duporocjõpũ Rahab wãmetigo ye cjasere weregutĩ tja. Co judío masõ nitigo ũmuarẽ a'metãrãwapata'ari masõ nico niwõ. Tojo weesetimigõ, Ô'acũ yarã judío masãrẽ weetamuco niwõ. Na Josué o'óno'cãrã co ya macãpũ ĩ'adu'tirã ejacãrã niwã. Co ya macãcjãrã narẽ wějẽrĩ nígõ, co ya wi'ipu narẽ

nucoco niwõ. Be'ro narẽ na du'titojaati ma'arẽ ï'oco niwõ. Co tojo weecã ï'agũ, Õ'acũ core "Añugõ nimo", ni ï'acũ niwĩ.

²⁶ Marĩ ejeripõ'rã du'úca be'ro marĩ upũ catitisa'a majã. "Õ'acũrẽ ãjõpeo'o" nimirã marĩ añurõ weeticã, wẽrĩca upũ weronojõ nisa'a.

3

Marĩ ucũrĩ ñe'merõ cjase ni'i

¹ Acawererã, musã masĩsa'a. Ûsã bu'eri masã musã nemorõ nucũ'ase me'rã beseno'rãsa'a. Õ'acũ yere bu'eri masã añurõ weeticã, Õ'acũ ãpẽrã yũ'ruoro bu'iri da'regusami. Tojo weerã musã wa'teropũ nirã pejetirãcã masãrẽ bu'eri masã nirõua'a.

² Marĩ nipe'tirã pejetiri ña'arõ weesa'a. No'o ni'cũ ne cã'rõacã ña'arõ ucũtigũ, añugũ waro nimi. Cũ ña'arõ ucũse userire cã'mota'amasĩgũ, cũ ña'arõ ɯaripejasere cã'mota'amasĩmi. ³ Queose me'rã musãrẽ wereguti. Marĩ cabayure cõmebe'tore ɯeropũ tuusãarã, ti be'toacã me'rã cũ pajigũ nimicã, marĩ wa'asĩ'rĩrõpũ cãrẽ wa'adutimasĩsa'a. ⁴ Yucũsu pajipjũ que'rã tojota ni'i. Tiwũ pajipjũ nisa'a. Tojo nimicã, wĩ'rõ ɯpũtũ wẽetutuamicã, tiwũre autumasĩsama. Tiwũre auturi pjĩ cã'pjĩacã nimicã, ti pjĩ me'rã na wa'asĩ'rĩrõ pe'e autuosama. ⁵ Tojota wa'asa'a marĩ ucũrĩ ñe'merõ me'rã. Marĩ ucũrĩ ñe'merõ cã'rõacã nimicã, pejeti ucũseacã me'rã pãjãrãrẽ dojorẽmasĩ'i. Pecame'e cã'me'eacã me'rã marĩ sĩ'ayõmicã, pajiro nucũ ãjũsa'a. ⁶ Marĩ ña'arõ

ucūse ɰseri pecame'e weronojõ ni'i. Ñe'merõ cãñe'merõacã nimicã, ti ñe'merõ me'rã peje ña'ase ucūmasīsa'a. No'o ɰaro nipe'tise ña'ase wa'asa'a. Te ña'arõ ucūse wātī me'rã du'pocātisa'a. Nipe'tiro marī catiri ɰmɰco marī weesetisere dojorēsa'a.

⁷ Masã nipe'tirã wa'icūrārē, mirīcūarē, pīrōarē, diacjārārē ī'anurū, dutimasīsama. Tojo weerã narē ne waropureta dutidu'pocātitojacārã niwã. ⁸ Marī ucūrī ñe'merõ pūrīcārē ne ni'cū narē weronojõ dutimasītisami. Ti ñe'merõ dutita basiowe'e. Aña cū cūrīcã, cū nímá o'oro weronojõ marī ucūse masārē ña'arõ weesa'a. ⁹ Marī ñe'merõ me'rã Ō'acū marī pacure e'catise o'osa'a. Ti ñe'merõ me'rãta tja ãpērārē ña'arõ ucūsa'a. Marī Ō'acū weronojõ bajurã cū wee'cārārē mejārõta ña'arõ ucūsa'a. ¹⁰ Ti ñe'merõpɰta tja Ō'acūrē e'catise o'o, ãpērārē ña'arõ ucūsa'a. Tojo weeticã'rõɰa'a. A'tiro weecã, ña'a ni'i. ¹¹ Ni'cã pe aco wijari pepure añuse, ña'ase aco morēsu'u wijatisa'a. ¹² Yɰ'ɰ acawererã, ojoño naraña dɰcatitisa'a. ɰ'segɰ quē'rã ojo dɰcatitisa'a. Aco wijari pe quē'rã tojota ni'i. Aco moatisewijari pepure aco moa marīse marīsa'a. Marī quē'rã a'te weronojõ nirõɰa'a. Marī añuse dia'cūrē ucūrõɰa'a.

Tɰ'omasīse cjase ni'i

¹³ No'o mɰsã wa'teropure tɰ'omasīyɰ'ruagu nigūnojõ añurõ weesetiato. A'tiro wéégɰ, cū masīsere ãpērārē ī'ogūsami. Queoro wãcūme'rīgū, “Āpērã nemorõ

masiŷu'rɯnu'cã'a" niró marĩrõ niato. ¹⁴ Musã ãpẽrãrẽ doerã, narẽ uorã, na yu'rũoro nisi'rĩsa'a nĩrã, tojo nima'acãrã wee'e. Tojo weerã mejõ waro "Tu'omasĩyu'rɯnu'cã'a", nisa'a. Musã tojo nise wapamarĩsa'a. ¹⁵ Musã tojo wãcũse a'ti turi cjase, masã wãcũse ni'i. Õ'acũ mejẽta musãrẽ tojo wãcũdutisami. Wãtĩ wãcũse o'osere musã wãcũsetisa'a. ¹⁶ Musã ãpẽrãrẽ uorã, na yu'rũoro nisi'ricã, cumuca wã'cãsa'a. No'o uaro nipe'tise ña'ase wa'asa'a.

¹⁷ Õ'acũ cũ tu'omasĩse marĩrẽ o'ose pe'e a'tiro ni'i. Marĩ cũ tu'omasĩsere cuorã, ña'ase marĩrõ añurõ nisetisa'a. Uayetisa'a. Æpẽrã me'rã añurõ tu'oña'a, nicã'sa'a. Æpẽrãrẽ sõ'o o'obosau nitirãta o'osa'a. Marĩ uaro dia'cũ weetisa'a. Æpẽrãrẽ pajaña'sa'a. Nipe'tirãrẽ ni'cãrõnojõ weesa'a. Weesooro marĩrõ weesetisa'a. ¹⁸ Æpẽrã me'rã añurõ nisi'rĩrã, cumuca marĩrõ nicã'sama. Tojo weerã ãpẽrãrẽ añurõ nisetiã weesama.

4

Õ'acũrẽ, a'ti umuco cjasere ni'cãrõ me'rã ma'ita basiowe'e nise ni'i

¹ ¿Ñe'e me'rã marĩrẽ a'mequẽse, ãpẽrã me'rã a'metu'tise wã'cãsari? A'tiro ni'i. Marĩ basu ña'arõ weesi'rĩrã, uaripejase me'rã, ña'arõ wãcũnurũse me'rã wã'cã'a. ² Musã a'ti turi cjasere uaripejayu'rɯnu'cãsa'a. Musã uaripejasere bocatirã, wẽjẽsa'a. Æpẽrã yere ï'arã, uosa'a. Tere bocamasĩtirã, no'o uaro a'metu'tima'acã'sa'a. A'mequẽsa'a. Õ'acũrẽ

sēritise ye bu'iri musã uasere bocatisa'a. ³ Apeterore cūrē sērĩrã quē'rã, añurõ wãcūse me'rã sērītisa'a. Musã basu uaripejasere ña'arõ weerãtirã sērĩsa'a. Tojo weese ye bu'iri cū musãrē o'otisasi. ⁴ Tojo weerã musã ni'cõ numio marãputigo nimigõta, apĩrē tu'sago weronojõ ni'i. Musã Õ'acũ põ'rã nimirãta, a'ti di'ta cjasere wãcũyu'rũnũ'cãsa'a. Tojo weerã Õ'acũrē yabirã weronojõ ni'i. No'o a'ti di'ta cjasere uaripejayu'rũnũ'cãgũnojo Õ'acũ me'rã a'pepũrĩgũ weesami. ⁵ Õ'acũ ye queti na ojãca pũrĩpu diacjũta ojano'caro niwũ. “Õ'acũ marĩrē Espĩritu Santure o'ócũ niwĩ. Tojo weegu ãpẽrã yu'rũoro cūrē marĩ ma'icã uasami”, ni ojano'caro niwũ. ⁶ Õ'acũ marĩrē pajaña'tjĩagũ, weetamusami. Cũ ye queti ojãca pũrĩpu a'tiro ojano'caro niwũ tja: “Ãpẽrã yu'rũoro ni'i' nirã me'rã Õ'acũ a'pepũrĩ nisami. Ãpẽrã 'Yu'ũ mejõ nigũ ni'i, yu'ũre weetamuña' nirã pe'ere weetamusami”, ni ojano'caro niwũ.

⁷ Tojo weerã Õ'acũ dutisere añurõ yu'tiya. Wãtĩ musãrē niquesãcã, wãcũtutuaya. Jesú cū tutuaro me'rã cūrē wa'adutiya. Musã tojo weecã, cū uiwã'cãgũsami. ⁸ Õ'acũrē nemorõ masĩña. Cūrē nemorõ masĩcã, cū quē'rã musãrē nemorõ weetamugũsami. Musã ña'arõ weesere du'uya. Musã Õ'acũrē, tojo nicã a'ti umũco cjasere ni'cãrõ me'rã ma'isĩ'rĩrãnojo, musã tojo wãcũsere dũcayuya. ⁹ Musã ña'arõ weesere wãcũrã, bujaweti utiya.

Musã ña'arõ weese e'cati, bujironojõ o'orã, bopoya, bujawetiya. ¹⁰ Marĩ wiogure “Mu'u ï'orõpure yu'u mejõ nigũ ni'i”, niña. Musã tojo nicã, cũ musãrẽ wiorã wa'acã weegusami.

Õ'acũ ni'cũta marĩrẽ besemasĩsami nise ni'i

¹¹ Yu'u acawererã, a'merĩ ucjaticã'ña. Musã ãpẽrãrẽ ucjarã, Õ'acũ a'merĩ ma'iduti'quere yu'rũnũ'cãrã wee'e. Cũ dutisere yu'rũnũ'cãrã, “Õ'acũ dutise ña'a ni'i”, nirã weesa'a. Tojo weerã musã apeyenojõ wa'a'quere beseri masã weronojõ ni'i. ¹² Õ'acũ ni'cũta te dutisere cũuçũ niwĩ. Cũ dia'cũ marĩ weesere besemasĩsami. Marĩrẽ yu'ruomasĩsami. Bu'iri da'remasĩsami. Tojo weerã marĩ ãpẽrãrẽ “Na ña'a nima”, nĩmasĩtisa'a.

“Marĩ be'ro weeatjere a'tiro weerãsa'a” niyuticã'rõua'a nise ni'i

¹³ Yu'u ucũsere tu'oya. Musã ni'cãrẽrã a'tiro wãcũsa'a. “Ni'cãcã o ñamiacã ti macãpu ni'cã cũ'ma pajiro da'ra wapata'agu wa'aguti”, nisa'a. ¹⁴ Tojo wãcũticã'ña. Marĩ be'ropu wa'atjere masĩtisa'a. A'tiro ni'i. O'me bo'reacã dujise weronojõ marĩ catise ni'i. Témaricã yoaticã ni, maata bajudutia wa'asa'a. Marĩ quẽrã yoaticã catirãsa'a. ¹⁵ Tojo weerã a'tiro pe'e wãcũrõua'a. “Apetero Õ'acũ yu'ure catise cũunemocã, cũ uacã, tere weeguti”, nirõua'a. ¹⁶ Ni'cãrõacãrẽ musã pe'e a'tiro wãcũ'u. “Be'ro ãsã weeatjere ãsã uaro weemasĩ'i”, ni wãcũ'u. Nipe'tise musã tojo

wăcŭse ņa'a ni'i. ¹⁷ Marĩ aňurŭ weemasĩmiră tere weetiră, Ő'acŭrē yu'runu'cără wee'e.

5

Peje cuorărē wa'atjere wereyuse ni'i

¹ Peje cuori masă, yu'u ucŭsere tu'oya. Musă pŭrŭ pi'etirăsa'a. Tere wăcŭră, bujawetiyuya. ² Musă peje cuomi'que boa wa'arosa'a. Musă cuose su'tire butua yeerăsama. ³ Niyeru, uru musă ma'iră nurŭ'que u'tawiji boarosa'a. Tojo wa'acă ĩ'ară, musă niyeru ma'iră nurŭ'quere masino'rŭsa'a. Musă niyeru ma'ise marĩrē pecame'e ũjŭarŭ weronojŭ musărē do-jorēsa'a. Musă niyerure ma'ise ye bu'iri ăpērărē weetamutisa'a. Te ye bu'iri Ő'acŭ musărē bu'iri da'regusami. Ő'acŭ bu'iri da'reatji dŭporoacă mejŭ waro pajiro niyeru nurŭmiapă. ⁴ Musărē da'raco'terărē queoro wapayeticără niwă. Tojo weeră na tu'satisama. Ő'acŭ nipe'tisere masĭgŭ na bujawetisere ĩ'asami. Masĭsami musă narē queoro wapayeti'quere. ⁵ Musă pe'e a'ti turipure peje waro cuo'o. Nipe'tise musă uasere cuoyu'ruocă'sa'a. Musă a'tiro weronojŭ ni'i. Wecu na wějĕatji dŭporore ba'a, di'iyojasami. Cŭ weronojŭ musă quē'ră peje cuose bu'iri, bu'iri da'reno'răsa'a. ⁶ Musă ăpērărē bu'iri moomică, narē bu'iri da'reri wi'ipu sŭrŭcără niwă. Narē wějĕduticără niwă. Na pe'e musărē "Weetică'ňa", nitutuaticără niwă.

Jesucristo cŭ apaturi a'tiatji dŭporo wăcŭ-tutuaduti'que ni'i

7 Acawererã, marĩ wioꝝu Jesucristo a'ticãpu wãcũtutuatuoya. Ni'cũ oteri masũ cã ote'que ducatiŕi cura co'tesami. Cũ ote'quere aco peja doquesãarĩ cura sojatimigũ, co'tewapamosami. 8 Cã'rõacã du'sa'a Jesú cã a'tiatjo. Tojo weerã musã quẽ'rã oteri masũ weronojõ yucuewapamoña. Jesure ãjõpeodu'uticã'ña.

9 Acawererã, musã Õ'acũ bu'iri da'resere uatirã, a'metu'titicã'ña. Õ'acũ marĩ nipe'tirãrẽ beseacju a'tiatjo cã'rõacã du'sa'a. 10 Dũporocjãrã Õ'acũ ye queti weremũ'tãrĩ masãrẽ wãcũña. Na Õ'acũ ye quetire werecã, ãpẽrã masã narẽ ña'arõ weecãrã niwã. Narẽ tojo weemicã, na pi'etisere wãcũtutua, nu'cãcãrã niwã. Na wee'caro weronojõ marĩ quẽ'rã weerã. 11 ãpẽrã narẽ ña'arõ weemicã, Õ'acũrẽ ãjõpeodu'uticãrã niwã. Tojo weerã marĩ na ãjõpeonu'cũsere wãcũrã, “Õ'acũ na me'rã e'catipĩ”, ni tu'oña'a. Apĩ dũporocjũpu Job wãmetigu ye queti quẽ'rãrẽ masĩ'i. Cũrẽ peje ña'ase wa'acaro niwũ. Tojo wa'amicã, cã wãcũtutua, Õ'acũrẽ ãjõpeodu'uticũ niwĩ. Õ'acũ masãrẽ ma'ígũ, pũrõ pajaña'mi. Tojo weegu Job cã pi'etica be'ro Õ'acũ peje añuse cãrẽ o'ocũ niwĩ. Cũ todũporopu cuo'que nemorõ o'ocũ niwĩ.

12 Õ'acũ musãrẽ bu'iri da'reri níꝝũ, nu'cũĩ'ase quetire wereꝝuti. Nisooro marĩrõ ucũña. Apeyenojõrẽ wee'cu “Weeapũ”, ñña. Weeti'cu “Weetiapũ”, ñña. Nemoticã'ña. Õ'acũpure wãmepeoticã'ña. “Õ'acũ me'rã

diacjũta ni'i", niticã'ña. Tojo weegu Õ'acũ musãrẽ bu'iri da'reesome.

¹³ Marĩrẽ ña'arõ wa'acã, Õ'acũrẽ sãĩrõũa'a. E'catirã, cũrẽ basapeorũa'a. ¹⁴ No'o dutitigu Jesure ãjõpeorãrẽ su'ori nirãrẽ pi-jiato. Na cũ tiro etarã, Õ'acũrẽ sãĩbosato. Æ'se me'rã cũrẽ ñapeo, "Jesú, ã'rĩ ma'urẽ ãjõpeogure yu'ruoya", ni ñubueato. ¹⁵ ãjõpeose me'rã cũrẽ sãĩbosacã, marĩ wiogu cũrẽ yu'ruogusami. Dutiti'cu yu'rugusami. Cũ ña'arõ wéeca be'ro nicã, Õ'acũ cũrẽ acobojogusami. ¹⁶ Tojo weerã musã ña'arõ wee'quere a'merĩ wereyu'ruya. Dutitirãrẽ yu'ruodutirã, Õ'acũrẽ sãĩbosaya. Ni'cũ añurõ weenu'cũgũ upũtu ãjõpeose me'rã sãĩcã, Õ'acũ yu'titicã weetisami. ¹⁷ Duporocjũpu Elía Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masũ marĩ weronojõ nicũ niwĩ. Cũ Õ'acũrẽ acoro pejaticã'to nígu, pũrõ sãĩcu niwĩ. Cũ sãĩsere Õ'acũ yu'ticu niwĩ. Cũ yu'ticã, i'tia cũ'ma ape cũ'ma deco aco ne pejaticaro niwũ. ¹⁸ Be'ro Õ'acũrẽ "Aco pejato tja", ni sãĩcu niwĩ. Cũ tojo sãĩcã, acoro pejacaro niwũ. Tojo wa'acã, apaturi otese pĩ'rĩ ducaticaro niwũ tja.

¹⁹⁻²⁰ Acawererã, apeye musãrẽ weretuoguti. Apetero ni'cũ Jesure ãjõpeogu ña'arõ weebosami. Cũ tojo weecã, apĩ cũrẽ weetamugũ, cũ toduporopũ ãjõpeo'caronojõta ãjõpeocã weesami tja. Cũ tojo weegu cũrẽ bu'iri da'reno'bo'cure yu'rucã weesami. Õ'acũ quẽ'rã cũ peje ña'ase wee'quere acobojosami.

Tocã'rõta oja'a.

SANTIAGO 5:19-20

17

SANTIAGO 5:19-20

Santiago.

Õ'âkĩ hi yeere uúkũri turi Tukano
New Testament in Tucano (BR:tuo:Tucano)

copyright © 2009 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Tucano

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Tucano [tuo], Brazil

Copyright Information

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Tucano

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2020-12-01

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Sep 2022 from source files dated 9 Oct 2020

00ebd04f-7b0d-5a72-9407-eb53ae2bd086